

TÕE VAIMU ANNETAMINE

KELLA ühe paiku, kui sada kaksikümmend uskijat palvetasid, tundsid kõik ruumis isearalikkude kohalolekut. Samas tunnetasid kõik need jüngrid uut sügavat vaimset rõõmu, kindlustunnet ja usaldust. Sellele oma vaimujõu uuele tunnetamisele järgnes kohe tugev tung minna välja ning kuulutada avalikult taevariigi evangeeliumi ja head sõnumit, et Jeesus on surnuist üles tõusnud.

² Peetrus tõusis ja teatas, et see peab ilmselt olema Tõe Vaim, mida Meister oli neile lubanud, ja tegi ettepaneku siirduda templisse ning alustada nende kätte usaldatud hea sõnumi kuulutamist. Ning nad tegidki nii, nagu Peetrus oli ette pannud.

³ ¶ Neile meestele oli õpetatud ja neid oli harjutatud, et evangeelium, mida nad peavad jutlustama, on Jumala isadusest ja inimesest kui Jumala pojast, kuid sel vaimse ekstaasi ja isikliku triumfi hetkel oli parim, suurim sõnum, millest nad oskavad mõelda, Meistri ülestõusmise *fakt*. Ja nii läksidki nad kõrgelt saadud väega kuulutama inimestele rõõmsat uudist — pääsemist Jeesuse kaudu —, kuid tegid tahtmatult selle vea, et asendasid evangeeliumisõnumi mõningate evangeeliumiga seotud faktidega. Peetrus tegi selle vea enese teadmata esimesena ja talle järgnesid teised kunni Pauluseni, kes lõi heade sõnumite uuest variandist uue religiooni.

⁴ Taevariigi evangeeliumi sisuks on Jumala isaduse fakt koos sellest tuleneva tõega inimeste pojaseisusest-vendlusest. Sellest ajast on ristiusu sisuks kujunenud aga fakt, mis kõneleb Jumalast kui Issand Jeesus Kristuse Isast, ja uskujate vennaskonna kogemused seoses Kristuse ülestõusmise ja ülendamisega.

⁵ Pole sugugi ime, et inimesed, kellesse vaim valati, haarasid kinni võimalusest väljendada oma tundeid seoses võiduga jõudude üle, mis olid püüdnud nende Meistrit hävitada ja tema õpetuste mõjule lõpu teha. Niisugusel ajal oli kergem mäletada oma isiklikku ühendust Jeesusega ja tunda värisemapanevat rõõmu kindlast teadmisest, et Meister elab ja nende sõprus pole lõppenud ning et vaim on tõesti nende peale tulnud, nagu ta oli lubanud.

⁶ Need uskujad tundsid äkki, nagu oleks neid üle viidud mõnda teise maailma, uude rõõmu, väe ja kirgastumise seisundisse. Meister oli neile öelnud, et taevariik tuleb väega, ja mõned neist arvasid, et nad hakkavad juba aru saama, mida ta sellega oli mõelnud.

⁷ Kõike seda arvestades pole raske mõista, miks need inimesed hakkasid kuulutama hoopis *uut evangeeliumi Jeesusest* ega jäänud oma endise sõnumi juurde Jumala isadusest ja inimestevahelisest vendlusest.

1. NELIPÜHIJUTLUS

¹ Apostlid olid olnud peidus nelikümmend päeva. See nende jutlustamispäev oli juhtumisi juutide nelipühade aegu ja Jeruusalemmas oli tuhandeid külalisi kõigist maailma paigust. Paljud jõudsid kohale pühade ajaks, kuid enamik viibis linnas juba paasapühast alates. Nüüd ilmusid need varem nii hirmunud apostlid pärast nädalaid kestnud eraldatust julgelt templisse ja hakkasid jutlustama uut sõnumit ülestõusnud messiasist. Ning ka kõik jüngrid tundsid, et neile oli annetatud mingit uut vaimset taipamist ja jõudu.

² Kella kahe paiku tõusis Peetrus samale kohale, kus ta Meister oli selles templis viimati õpetanud, ja esines kirgliku üleskutsega, millega võitis juurde üle kahe tuhande hinge. Meister oli läinud, ent nemad avastasid äkki, et temast jutlustamisel on inimestele tugev mõju. Pole ime, et see ajendas neid kuulutama seda, mis nende varasemat andumust Jeesusele põhjendas ja samal ajal veenis inimesi nii väga temasse uskuma. Koosolekul osales kuus apostlit: Peetrus, Andreas, Jaakobus, Johannes, Filippus ja Matteus. Nad rääkisid üle pooleteise tunni ja andsid sõnumeid edasi kreeka, heebrea ja aramea keeles ning mõne sõnaga ka teistes keeltes, mida veidi kõnelesid.

³ Apostlite julgus jahmatas juutide juhte, ent nad kartsid neid tülitada, sest nende lugu uskusid väga paljud.

⁴ Kell pool viis järgnes üle kahe tuhande uue uskuja apostlitele Siiloahi tiigi juurde, kus Peetrus, Andreas, Jaakobus ja Johannes neid Meistri nimel ristisid. Oli juba pime, kui nad selle rahvahulga ristimise lõpetasid.

⁵ Nelipühad kujutasid endast suuri ristimispidusi, aega, kui juutide kogukonda võeti vastu pöördunud, Jahvet teenida soovivaid paganaid. Seepärast oli tol päeval paljudel juutidel ja uskuvatel paganatel kergem end ristida lasta. Seda tehes ei katkestanud nad oma sidet juudi usuga. Jeesusesse uskujad jäid ka mõneks ajaks pärast seda üksnes üheks judaismi sektiks. Nad kõik, kaasa arvatud apostlid, olid endiselt lojaalsed juutide tseremooniasüsteemi põhinoüetele.

2. NELIPÜHADE TÄHENDUS

¹ Jeesus elas maa peal ja õpetas evangeeliumi, mis vabastas inimese ebausust, et ta on kuradi laps, ja tõstis ta Jumala usupoja väarikasse seisusesse. Jeesuse sõnum, nagu tema seda jutlustas ja omal ajal elas, aitas tõhusalt lahendada inimese tolleaegseid vaimseid probleeme. Ja nüüd, kui ta oli isikuna maailmast lahkunud, saatis ta enda asemele Tõe Vaimu, kellel on määratud elada inimese sisimas ja esitada igale uuele põlvkonnale Jeesuse sõnum uuesti, et igal uuel maa peale ilmuval surelike rühmal oleks evangeeliumist uus ajakohane versioon, just selline isiklikku valgustumist ja rühma suunav läte, mis lahendab tõhusalt inimese üha uusi ja mitmekesiseid vaimseid probleeme.

² ¶ Selle vaimu esimeseks ülesandeks on muidugi edendada ja isikustada tõde, sest just arusaamine tõest on inimese vabaduse kõrgeim vorm. Teiseks on selle vaimu eesmärk kaotada uskuja orvutunne. Kuna Jeesus oli elanud inimeste seas, siis oleksid kõik uskujad tundnud üksindust, kui Tõe Vaim poleks tulnud inimesüdameisse elama.

³ See Poja vaimu annetamine valmistab tegelikult kõigi normaalsete inimeste meele ette Isa vaimu (Kohandaja) üleüldiseks annetamiseks kogu inimkonnale. Tõe Vaim on teatud mõttes nii Kõikse Isa kui ka looja-Poja vaim.

⁴ Ärge arvake ekslikult, et saate väljavalatud Tõe Vaimust mõistusega kindlalt teadlikuks. Vaim ei tee inimest kunagi teadlikuks iseendast, vaid ainult Poeg Miikaelist. Jeesus õpetas algusest peale, et vaim ei räägi iseendast. Seega ei leia te tõendit oma osadusest Tõe Vaimuga tema tunnetamisest, vaid pigem suuremast osadusest Miikaeliga.

⁵ See vaim tuli, et aidata inimesi meenutada ja mõista Meistri sõnu, aga ka valgustada ja uuesti tõlgendada tema maist elu.

⁶ Samuti tuli Tõe Vaim uskujale appi tunnistama Jeesuse õpetuse ja lihas elatud elu tõelisust, mida ta iga uue, vaimuga täidetud Jumala poegade põlvkonna igas uskujas üha uuesti ja uuenenult läbi elab.

⁷ Seega selgub, et Tõe Vaim on tulnud tegelikult juhtima kõiki uskujaid kogu tõesse, avarduvasse teadmisesse elavast ja kasvavast vaimsest teadlikkusest Jumala poja igavese ja tõusva seisuse tõelisusest.

⁸ ¶ Jeesuse elu on ilmutus Isa tahtele allunud inimesest, mitte eeskujuna, mida iga inimene peaks püüdma täht-tähelt järgida. See lihas elatud elu koos ristisurmaga ja hilisema ülestõusmisega sai peagi uueks evangeeliumiks lunastusest, millega inimene oste-

ti välja kurja haardest — ärापahandatud Jumala hukkamõistust. Ehkki see moonutas evangeeliumi väga, jääb siiski tõsiasjaks, et selle sõnumiga Jeesusest kanti edasi paljusid tema varasema taevariigi evangeeliumi põhitõdesid ja -õpetusi. Ja varem või hiljem kerkivad need varjatud tõed Jumala isadusest ja inimestevahelisest vendlusest esile ja muudavad tõhusalt kogu inimkonna tsivilisatsiooni.

⁹ Need intellektuaalsed vead ei seganud aga kuidagi uskuja vaimu tublit edenemist. Vähem kui kuu ajaga pärast Tõe Vaimu annetamist saavutasid apostlid individuaalse vaimse edasiminekuga osas rohkem kui isiklike ja armastavate suhete käigus Meistriga peaaegu nelja aasta jooksul. See Jumala pojaseisuse evangeeliumi päästava *tõe* asendamine Jeesuse ülestõusmise *faktiga* ei seganud ka mingil viisil tema õpetuste kiiret levikut: vastupidi, Jeesuse sõnumi varjutamine uute õpetustega tema isikust ja ülestõusmisest näis heade sõnumite jutlustamist tunduvalt hõlbustavat.

¹⁰ ¶ Tol ajal nii üldkasutatavaks muutunud termin „vaimuga ristimine” näitas vaid selle kingitud Tõe Vaimu teadlikku vastuvõtmist ja uue vaimse jõu isikliku tunnistamist kõigi Jumalat tundvate hingede varem kogetud vaimsete mõjude tugevdamisena.

¹¹ ¶ Tõe Vaimu annetamisest saadik allub inimene kolmekordse vaimse annetuse — Isa vaimu, Mõttekohandaja; Poja vaimu, Tõe Vaimu; Vaimu vaimu, Püha Vaimu — õpetamisele ja juhtimisele.

¹² Teatud mõttes allub inimkond universumi vaimumõjude seitsmekordse külgetõmbe topelemõjule. Surelike varased arenevad rassid on puutunud üha lähemalt kokku kohaliku universumi Emavaimu seitsme meeleeabivaimuga. Intellektuaalse ja vaimse tajumise astmestikul edasi liikudes hakkavad inimest järkjärgult hõlmama ja tema sisimas elama seitse kõrgeimat vaim-mõju. Need edasijõudvate maailmade seitse vaimu on:

¹³ 1. Kõikse Isa annetatud vaim — Mõttekohandaja;

¹⁴ ¶ 2. Igavese Poja vaimu kohalolek — universumite universumi vaimugravitatsioon ja kogu vaimse ühenduse kindel kanal;

¹⁵ ¶ 3. lõpmatu Vaimu vaimne kohalolek — kogu loodu kõikne vaim-meel, kõigi edasiliikuvate intellektiolenite intellektuaalse suguluse vaimne allikas;

¹⁶ ¶ 4. Kõikse Isa ja looja-Poja vaim — Tõe Vaim, keda nimetatakse üldiselt universumi Poja vaimuks;

¹⁷ ¶ 5. lõpmatu Vaimu ja universumi Emavaimu vaim — Püha Vaim, keda nimetatakse üldiselt universumi Vaimu vaimuks;

¹⁸ ¶ 6. Universumi Emavaimu meel-vaim — koha-liku universumi seitse meeleeabivaimu;

¹⁹ ¶ 7. Isa, Poegade ja Vaimude vaim — maailma-de tõususurelike uue nimega vaim pärast nende sureliku vaimust sündinud hinge ühtesulamist Paradiisi Mõttekohandajaga ja seejärel jumaliku ja aulise seisundi saavutamist Paradiisi lõplikkuse Korpuses.

²⁰ ¶ Ja nii tõi Tõe Vaimu annetamine maailmale ja selle rahvastele viimase vaimuannetuse, mis on abiks Jumala otsinguil tõusuteel.

3. MIS JUHTUS NELIPÜHADE AJAL

¹ Nelipühadega hakati seostama paljusid veidraid ja imelikke õpetusi. Selle päeva sündmusi, kui uus õpetaja, Tõe Vaim tuli elama koos inimkonnaga, on hakatud hilisematel aegadel segi ajama ohjeldamatu emotsionaalsuse rumalate puhangutega. Isa ja Poja vaimu väljavalamise põhiülesanne on õpetada inimestele tõesid Isa armastusest ja Poja halastusest. Need on jumalikud tõesed, millest inimesed saavad paremini aru kui kõigest muust jumalikust. Tõe Vaimu eesmärk on eeskätt ilmutada Isa vaimu olemust ja Poja moraalset iseloomu. looja-Poeg ilmutas lihas olles inimestele Jumalat, Tõe Vaim ilmutab südames olles inimestele loojat-Poega. Kui inimene kannab oma elus „vaimuvilju“, ilmutab ta lihtsalt neid jooni mis Meistergi oma maises elus. Maa peal elas Jeesus oma elu ühe isiksusena — Jeesus Naatsaretlasena. Sisimas elava „uue õpetaja“ vaimuna on Meister saanud alates nelipühist elada oma elu uuesti iga uskuja kogemuses, kellele tõe on õpetatud.

² Paljusid inimelu jooksul toimuvaid sündmusi on raske mõista, raske on harjuda mõttega, et selles universumis valitseb tõe ja võidutseb õiglus. Nii sageli näib, et valitsevad hoopis laim, valed, ebaausus ja ebaõiglus — patt. Kas usk saab lõppude lõpuks võidu paha, patu ja kurjuse üle? Saab küll. Jeesuse elu ja surm on igavesed tõendid, et headuse tõe ja vaimust juhitud loodud-olendi usk saavad alati õiguse. Jeesust pilgati ristil: „Eks me näe, kas Jumal tuleb teda päästma.“ Tol ristilöömispäeval oli pime, ent ülestõusmishommik säras auhiilguses ning nelipühi päev oli veel heledam ja rõõmsam. Pessimistliku meeleehte religioonid püüavad elu koormatest vabaneda, nad ihkavad kustumist unes ja puhkuses. Need on primitiivse hirmu ja kartuse religioonid. Jeesuse religioon on uus usuevangeelium, mida kuulutatakse raskustes heitlevale inimkonnale. See uus religioon rajaneb usul, lootusel ja armastusel.

³ Surelik elu oli andnud Jeesusele kõige raskemaid, julmemaid ja kibedamaid lööke, aga see mees astus neile meeleeheidet toovatele sündmustele vastu usu, julguse ja vankumatu otsusega täita Isa tahet. Jeesus oli silmitsi elu kõige kohutavate tõsiasiadega ja ta võitis — isegi surmas. Ta ei kasutanud religiooni elust vabanemiseks. Jeesuse religioon ei õpeta põgenemist sellest elust, et nautida mõnes teises eksistentsis ees ootavat õndsust. Jeesuse religioon annab teise, vaimse eksistentsi rõõmu ja rahu, et sellega saaks parandada ja ülendada inimese praegust lihalikku elu.

⁴ Kui religioon on inimestele uinuti, siis pole see Jeesuse religioon. Jeesus keeldus ristil uimarohtu joomast ja tema kogu lihale väljavalatud vaim on vägev ülemaailmne mõjur, selle maailma võimsaim jõud, mis juhib inimest ülespoole ja ergutab teda edasi liikuma. Vaimne edasitung on selles maailmas võimsaim liikumapanev jõud, tõe õppiv uskuja on maa peal ainus edasiliikuv ja aktiivne hing.

⁵ Nelipühade ajal murdis Jeesuse religioon end välja kõigest rahvuslikest piirangutest ja rassi kammitseist. On igavesti tõi, et seal, kus on Issanda vaim, on vabadus. Tol päeval sai Tõe Vaim Meistri isiklikuks kingituseks igale surelikule. See vaim annetati, et uskujad oleksid võimelised tõhusamalt taevariigi evangeeliumi jutlustama, ent nad pidasid väljavalatud vaimu saamise kogemust ekslikult osaks uuest evangeeliumist, mida olid alateadlikult kokku seadmas.

⁶ ¶ Ärge unustage, et Tõe Vaim annetati kõigile siirastele uskujatele, mitte ainult apostlitele. Uue õpetaja said kõik sada kaksikümne ülakambrisse kogunenud meest ja naist, samuti kõik ausa südamega inimesed kogu maailmas. See uus õpetaja annetati kogu inimkonnale ja iga hing võttis ta vastu vastavalt oma tõearmastusele ja võimele vaimseid reaalsusi taibata ning neist aru saada. Ja lõpuks tuleb mainida, et tõeline religioon on vaba preestrite ja kõigi pühade klasside eestkostest ning avaldub tõeliselt iga inimese hinges.

⁷ ¶ Jeesuse religioon edendab kõrgeimat liiki tsivilisatsiooni, sest loob kõrgeimat tüüpi vaimse isiksuse ja kuulutab selle isiku pühadust.

⁸ Tõe Vaimu tulek nelipühade ajal tegi võimalikuks religiooni, mis pole ei radikaalne ega konservatiivne; see pole ei vana ega uus, seda ei pea valitsema ei vana ega noor. Jeesuse maise elu fakt on ajaankrule kindel pidepunkt ja Tõe Vaimu annetamine võimaldab tema elatud religioonil ja tema kuulutatud evangeeliumil igikestvalt avarduda ning lõputult kasvada. Vaim juhib *kogu* tõesse, ta õpetab avarduvat ja alati kasvavat lõputu edenemise ja jumaliku avanemise religioo-

ni. See uus õpetaja avab tõde otsivale usklikule alati seda, mis Inimese Poja isikus ja olemuses nii jumalikult sisaldus.

⁹ „Uue õpetaja” annetamisega kaasnenud avaldused ja apostlite õpetuse vastuvõtmine Jeruusalemma kogunenud erinevatest rassidest rahvaste poolt näitab Jeesuse religiooni universaalsust. Taevariigi evangeeliumi ei tulnud seostada ühegi konkreetse rahva, kultuuri ega keelega. Tol nelipühi päeval tegi vaim suure jõupingutuse vabastamaks Jeesuse religiooni pärandiks saadud juutluse kammitsaist. Isegi pärast seda vaimu väljavalamist kogu liha peale püüdsid apostlid pöördunutele algul juudiusu nõudeid peale suruda. Pauluselgi oli oma Jeruusalemma vendadega raskusi, sest ta keeldus paganaid neile juudi tavadele alutamast. Ükski ilmutatud religioon ei saa levida üle kogu maailma, kui ta teeb nii tõsise vea, et imbub läbi mõne rahva kultuurist või sellega seotud ühiskondlikest, rahvuslikest või majandustavadest.

¹⁰ Tõe Vaimu annetamine oli sõltumatu kõigist formaalsustest, tseremooniatest, pühapaikadest ja selle täielikult vastuvõtnute erilisest käitumisest. Kui vaim tuli ülakambris viibinute peale, istusid nad lihtsalt seal, olles parajasti vaikselt palves. Vaimu annetati nii linnades kui ka maal. Apostlitel polnud vaja minna vaimu vastuvõtmiseks üksildasse paika ja seal aastaid üksi mediteerida. Nelipühad vabastasid vaimse kogemuse idee kõigiks aegadeks kujutlusest, et selleks on vaja eriti soodsat keskkonda.

¹¹ ¶ Nelipühad koos selle vaimse annetusega pidid võtma Meistri religioonilt igaveseks igasuguse sõltuvuse füüsilisest jõust, selle uue religiooni õpetajad on varustatud vaimsete relvadega. Nad peavad minema välja maailma vallutama ammendamatu andestavusega, võrratu hea tahtega ja küllusliku armastusega. Nad on suutelised ületama kurja heaga, võitma viha armastusega, hävitama hirmu julge ja elava usuga tõesse. Jeesus oli oma poolehoidjatele juba õpetanud, et tema religioon ei ole kunagi passiivne: tema jüngrid pidid olema halastust pakkudes ja armastust avaldades alati aktiivsed ja positiivse hoiakuga. Need uskujad ei pidanud enam Jahvet „vägede Issandaks”. Nende jaoks oli nüüd igavene Jumalus „Jumal ja Issanda Jeesuse Kristuse Isa”. Vähemalt nii palju olid nad edasi jõudnud, kui nad ka mõnes mõttes ei saanud täielikult aru tõest, et Jumal on ühtlasi iga üksikisiku vaimne Isa.

¹² Nelipühad andsid surelikule inimesele võime andestada isiklikud solvangud, käituda meeldivalt ka keset rängimat ebaõiglust, jääda vankumatuks kohutava ohu ees ning heita väljakutse vihkamise ja viha pa-

hedele kartmatute armastavate ja kannatlike tegudega. Urantia on oma ajaloos saanud tunda suuri laastavaid ja hävitavaid sõdu. Kõik neis kohutavates võitlustes osalejad said lüüa. Võitja oli vaid üks: neist kibedatest heitlustest väljus veelgi parema mainega vaid üks — see oli Jeesus Naatsaretlane ja tema evangeelium kurja võitmisest heaga. Parema tsivilisatsiooni saladus peitub Meistri õpetustes inimestevahelisest vendlusest, armastust ja vastastikust usaldust näitavas heas tahtes.

¹³ Kuni nelipühadeni oli religioon ilmutanud ainult Jumalat otsivat inimest. Alates nelipühast otsib inimene endiselt Jumalat, ent maailma kohal särab ka pilt Jumalast, kes otsib inimest, ja kui on ta leidnud, saadab oma vaimu tema sisimasse elama.

¹⁴ ¶ Enne Jeesuse õpetusi, mis kulmineerusid nelipühade ajal, oli naistel vanemate religioonide õpetustes vaid tühine või olematu seisund. Pärast nelipühi seisis naine taevariigi vennaskonnas Jumala ees mehega võrdsena. Nende saja kahekümne seas, kes said selle erakordse vaimuanni, oli palju naisjüngreid, ja nad pälvisid neid õnnistusi meesuskujatega võrdselt. Mees ei saanud enam usuteenistuse pidamist oma ainuõiguseks lugeda. Variser võis ka edaspidi Jumalat tänada, et ta „pole sündinud naiseks, leeprahaigeks ega paganaks”, ent Jeesuse pooldajate seas oli naine igasugusest usuga seotud soolisest diskrimineerimisest igaveseks vabastatud. Nelipühad kaotasid igasuguse rassilise, kultuurilise, ühiskonnakihtidel või soolistel eelarvamustel rajaneva usulise diskrimineerimise. Pole sugugi ime, et need uude religiooni uskujad hüüdsid: „Kus on Issanda vaim, seal on ka vabadus.”

¹⁵ ¶ Saja kahekümne uskuja seas olid kohal ka Jeesuse ema ja vend ning ka nemad said selle ühise jüngerühma seas väljavalatud vaimu. Nad ei saanud sellest heast annist rohkem kui nende kaaslased. Jeesuse maise pere liikmed ei saanud mingit erilist andi. Nelipühad tähistasid erilisse preesterkonda ja kõikvõimalikesse pühadesse perekondadesse uskumise lõppu.

¹⁶ ¶ Enne nelipühi olid apostlid Jeesuse pärast paljust loobunud. Nad olid ohverdanud oma kodu, perekonna, sõbrad, maised asjad ja ametikohad. Nelipühade ajal andsid nad end Jumalale ning Isa ja Poeg vastasid sellele enda andmisega inimesele — oma vaimude saatmisega inimeste sekka elama. See enda kaotamise ja vaimu leidmise kogemus ei olnud emotsionaalne, see oli arukas enese allutamine ja täielik pühendumine.

¹⁷ Nelipühad oli kutse vaimsele ühtsusele evangeeliumisse uskujate seas. Kui vaim Jeruusalemmas jüng-

rite peale laskus, toimus sama ka Filadelfias, Aleksandrias ja kõigis teisteski paikades, kus elas tõelisi uskujaid. Oli sõna-sõnalt tõsi, et „uskujate hulgas oli vaid üks süda ja üks hing”. Jeesuse religioon on võimsaim ühendav mõju, mida maailm on kunagi tundnud.

¹⁸ ¶ Nelipühad pidid vähendama üksikisikute, rühmade, rahvaste ja rasside enesekehtestamistungi. Just see enesekehtestamisvaim suurendab pingeid niivõrd, et neist puhkevad aeg-ajalt valla hävitavad sõjad. Inimkonda võib ühendada vaid vaimne lähenemisviis ja Tõe Vaimul on maailmale kõikne mõju.

¹⁹ Tõe Vaimu tulek puhastab inimhinge ja selle saaja sõnastab elueesmärgi, mis peab silmas Jumala tahet ja inimese heaolu. Selles uues vaimse annetumise isetuses neeldub aineiline isekusevaim. Nelipühad tähistasid siis ja tähistavad nüüdki ajaloolise Jeesuse saamist elava kogemuse jumalikuks Pojaks. Selle väljavalatud vaimu rõõm, mida inimelus teadlikult kogetakse, turgutab tervist, ergutab meelt ja annab hingele ammenamatult energiat.

²⁰ ¶ Vaimu ei toonud nelipühade ajal palve, kuid see aitas suuresti määratleda üksikuskujate vastuvõtuvõimet. Palve ei liiguta jumalikku südant nii, et see helde käega ande jagama nõustub, kuid sageli uuristab ja süvendab kanaleid, milles jumalikud annid võivad voolata nende südamesse ja hinge, kellel on meeles säilitada oma loojaga siira palve ja tõelise palveldamise kaudu katkematu osadus.

4. KRISTLIKU KIRIKU ALGUS

¹ Kui vaenlased Jeesuse nii kiiresti kinni võtsid ja ta sama ruttu kahe röövli vahel risti löid, kadus apostlite ja jüngrite võitlustahe täielikult. Mõte, et Meister oli vahistatud ja kinni seotud, et teda oli piitsutatud ja risti löödud, oli liig isegi apostlitele. Nad unustasid tema õpetused ja hoiatused. Ta võis tõesti olla „teo ja sõna poolest vägev prohvet Jumala ja kõigi inimeste ees”, kuid sai vaevalt olla messias, kellest nad olid lootnud Iisraeli kuningriigi taastajat.

² Siis tuli ülestõusmine, mis vabastas nad meeleheitest ja taastas nende usu Meistri jumalikkusse. Nad nägid teda ikka ja jälle ja rääkisid temaga ning ta viis nad Õlimäele, kus jättis nendega hüvasti ja ütles, et läheb tagasi Isa juurde. Ta käskis neil jääda Jeruusalemma, kuni neile kingitakse vägi — kuni saabub Tõe Vaim. Ja nelipühade ajal tuligi see uus õpetaja ja nad läksid kohe uue jõuga oma evangeeliumi kuulutama. Nad olid elava Issanda, mitte surnud ja lüüasaanud juhi julged ja vaprad pooldajad. Meister elas nende evangelistide

südameis, Jumal ei olnud nende meeles ainult doktriin: ta oli saanud elavaks kohalolekuks nende hinges.

³ „Ja nad jätkasid päevast päeva visalt ja ühel meelel pühakojas ja murdsid leiba kodus. Nad võtsid rooga rõõmuga ja avalis südamega, kiites Jumalat ja leides armu kogu rahva silmis. Nad kõik olid vaimust täidetud ja kuulutasid julgelt jumalasõna. Ja uskujate hulgad olid südameilt ja hingelt ühtsed, ja mitte ükski neist ei öelnud, et mõni neile kuuluv ese oleks olnud tema oma, ja neil oli kõik ühine.”

⁴ ¶ Mis juhtus nende meestega, keda Jeesus oli ametisse pühitsenud, et nad läheksid jutlustama evangeeliumi taevariiki, Jumala isadust ja inimestevahelist vendlust? Neil oli nüüd uus evangeelium, neid sütitas uus kogemus, nad olid täidetud uue vaimse energiaga. Nende sõnum nihkus äkki ülestõusnud Kristuse kuulutamisele: „Jeesus Naatsaretlase, inimese, kelle Jumal vägitegude ja imedega heaks oli kiitnud; Jumala nõul ja teadmisel teile saadetud mehe lõite te risti ja tapsite. Nii täitis Jumal kõik prohvetite suu kaudu öeldud ennustused. Jumal tõstis selle Jeesuse üles. Jumal tegi temast Issanda ja Kristuse. Jumal on ülendanud ta oma paremale käele ja ta on saanud Isalt loa vaimu saata, ta valas välja selle, mida te kõik näete ja kuulete. Parandage meelt, et teie patud kustutatakse; et Isa saadaks teile määratud Kristuse, Jeesuse, kes peab kuni kõigi asjade uuenemise ajani taevasse jääma.”

⁵ Taevariigi evangeelium, Jeesuse sõnum oli äkki muudetud evangeeliumiks Issandast Jeesusest Kristusest. Nad kuulutasid nüüd tõsiasju tema elust, surmast ja ülestõusmisest ning jutlustasid lootust tema peatsele tagasipöördumisele sellesse maailma oma alustatud tööd lõpule viima. Seega jutlustati varajaste uskujate sõnumis tema esimese tuleku fakte ja õpetati lootust tema teisele tulekule, sündmusele, mis oli nende arvates päris lähedal.

⁶ Kristusest pidi saama selle kiiresti kujuneva kiriku usutunnistus. Jeesus elab, ta suri inimeste eest, ta andis neile vaimu, ta tuleb uuesti. Jeesus täitis kõik nende mõtted ja määras kogu nende uue arusaama Jumalast ja kõigest muust. Nad olid liialt vaimustuses uuest doktriinist, et „Jumal on Issanda Jeesuse Isa”, huvitumaks vanast sõnumist, et „Jumal on armastav Isa kõigile inimestele,” isegi igale üksikule inimesele. Tõsi küll, neis algsetes uskujate kogukondades avaldus imeline vennalik armastus ja enneolematu hea tahe. Ent see oli Jeesusesse uskujate vennaskond, mitte taevase Isa taevariigi pere vennaskond. Nende hea tahe tulenes Jeesuse annetumisest sündinud armastusest, mitte surelike inimeste vendluse tunnistamisest.

Hoolimata sellest täitis neid rõõm ning nad elasid nii uut ja ainulaadset elu, et nende õpetused Jeesusest mõjusid kõigile inimestele ligitõmbavalt. Nad tegid sellega suure vea, et kasutasid evangeeliumi asemel elavat ja illustreerivat kommentaari sellele evangeeliumile, ent ka see oli suurim religioon, mida inimkond oli iial tundnud.

⁷ Maailmas oli kahtlemata tekkimas uus vennaskond. „Uskujate hulgas püsisid vankumatult apostlite õpetuste juures ja suhtlesid omavahel vennalikult, murdsid leiba ja palvetasid.” Nad nimetasid üksteist vendadeks ja õdedeks, nad tervitasid üksteist püha suudlusega, nad hoolitsesid vaeste eest. See oli osadus elus ja palveldamises. Nad ei elanud ühisel kellegi käsul, vaid soovist jagada kõike neile kuuluvat oma uskujatest kaaslastega. Nad uskusid ja lootsid, et Jeesus tuleb veel nende põlvkonna ajal tagasi Isa taevariigi rajamist lõpule viima. See maiste varade spontaanne omavahel jagamine ei tulenenud otseselt Jeesuse õpetusest; see tekkis, sest need mehed ja naised uskusid nii siiralt ja kindlalt, et Meister võib tulla kas või hommepäev oma tööd lõpetama ja taevariiki teostama. Ent selle heade kavatsustega, kuid mõtlematu vennaarmastuse eksperimendi lõpptulemused tõid vaid häda ja kurvasust. Tuhanded tõsimeelsed uskujad müüsid oma vara ja likvideerisid kogu oma kinnisvara ning tootmisvahendid. Aja möödudes hakkasid kristliku „võrdse jaotamise” kahanevad ressursid *lõppema* — aga maailm kestis edasi. Üsna pea alustasid Antiookia uskujad korjandustega, et nende uskujatest kaaslased Jeruusalemmas nälg ei sureks.

⁸ ¶ Neil päevil pühitseti püha õhtusöömaaga samal viisil, nagu see traditsioon alguse oli saanud: tuldi kokku ühiseks vennalikuks eineks ja osaleti söömaaja lõpul sakramendis.

⁹ ¶ Algul ristisid nad Jeesuse nimel; kulus peaaegu kakskümmend aastat, kuni nad hakkasid ristima „Isa, Poja ja Püha Vaimu nimel”. Usklike vennaskonda vastuvõtmiseks piisas ainult ristimisest. Organisatsiooni neil veel polnud, see oli lihtsalt Jeesuse vennaskond.

¹⁰ ¶ See Jeesuse sekt kasvas kiiresti ja saduserid hakkasid neid jälle tähele panema. Varisere häiris säärane olukord vähe, sest ükski neist õpetustest ei seganud mingil viisil juutide seaduste järgimist. Saduserid aga hakkasid Jeesuse sekti juhte vangistama, kuni neid

veendi kuulama ühe juhtiva rabi Gamalieli nõuannet, kes soovitas: „Hoiduge neist inimestest eemale ja jätke nad rahule, sest kui see nõu või tegu on inimestest, siis läheb see tühja; aga kui see on Jumalast, ei suuda teie seda hävitada —, et teist ei saaks sõdijad Jumala enese vastu.” Nad võtsid Gamalieli nõu kuulda ning Jeruusalemma saabus rahu ja vaikuse aeg, mil uus evangeelium Jeesusest kiiresti levis.

¹¹ Nii kulges Jeruusalemmas kõik hästi, kuni Aleksandriast hakkas suurel hulgal kreeklasi saabuma. Kaks Rodani õpilast saabus Jeruusalemma ja pööras oma usku palju helleniste. Nende varajaste pöördunute seas olid ka Stefanos ja Barnabas. Need võimekad kreeklased ei pidanud eriti kinni juutluse vaatepunktist ega kohanenud kuigi hästi juutide jumalateenistusetavade ja muude tseremooniatega. Ning nende kreeklastest uskujate tegevus tegi lõpu Jeesuse vennaskonna rahumeelsetele suhetele variseride ja saduseridega. Stefanose ja tema kreeklase kaaslaste jultused sarnanesid rohkem Jeesuse õpetamisviisile ning see viis nad kohe juudi valitsejatega vastuollu. Kui Stefanos ühes oma avalikus jutluses jõudis kohani, mis tekitas vastuväiteid, loobuti kõigist kohtumõistmise formaalsustest ja pilluti ta sealsamas kividega surnuks.

¹² Stefanosest, Jeesusesse uskuvate kreeklaste koloonia juhust Jeruusalemmas, sai sel moel uue usu esimene märter ja ta andis ajendi algse ristiusukiriku organiseerumiseks. Selle uue kriisi mõjul jõuti arusaamisele, et uskujad ei saa enam jätkata juudi usu ühe sektina. Kõik olid nõus, et on vaja end mitteuskujatest eraldada, ja üheainsa kuu jooksul pärast Stefanose surma oli Peetruse eestvedamisel moodustatud Jeruusalemmas kirik ning selle nimeliseks juhiks seati Jeesuse vend Jaakobus.

¹³ Siis aga alustasid juudid uut halastamatut tagakiusamist, mistõttu uue, Jeesusest kõneleva religiooni aktiivsed õpetajad siirdusid Jeesust kuulutama impeeriumi kaugegetesse nurkadesse. Antiookias hakati seda uut religiooni ristiusuks nimetama. Enne Pauluse aega olid sõnumi levitamisel eesvedajateks kreeklased ja nii need esimesed kui ka hilisemad misjonärid järgisid Aleksandri kunagist teekonda, minnes Gaza ja Tüürose kaudu Antiookiasse ja sealt üle Väike-Aasia Makeedooniasse, edasi Rooma ja impeeriumi kaugeimatesse paikadesse.